

П. Г. УДХАУС
ЮКРИДЖ И „ДОМАШНОТО
ОГНИЩЕ“

Част 0 от „Ъкридж“

Превод от английски: Веселина Тихолова, 1997

chitanka.info

Някой почука на вратата ми. Скочих в леглото като попарен. Като изключим Макбет, не знам дали има някой друг, който така да се е стреснал от среднощно почукване. Беше три сутринта и спящият лондончанин рядко бива буден в такова време и по такъв начин.

Вратата вече се отваряше и забелязах императорската фигура на Боулъс, хазяина ми, осветена от пламъка на свещта. Боулъс, както и всички притежатели на мебелирани стаи в Слоун Скуеър, е бивш иконом и дори и в бледожълтия си нощен халат не губи от своето хладно великолепие, което кара сърцето ми да подскача през деня.

— Извинете, сър — рече той с оня резервиран тон, с който винаги се обръща към мен. — Дали имате сумата от осем шилинга и шест пенса?

— Осем шилинга?

— И шест пенса, сър. За мистър Юкридж са.

Като произнесе името, гласът му прозвуча с някакво нежно уважение. Една от големите мистерии в живота ми е защо тоя богоподобен мъж се държи с мен, който си плаща редовно наема, с хладно високомерие, като че съм някой младок с жълто около устата и с провиснали потурки, когото тъкмо е хванал да яде месото с ножа за риба, а в същото време определено се мазни на Стенли Федърстоунхо Юкридж, който е — и е бил, откак го помня — най-голямото леке на света.

— За мистър Юкридж?

— Да, сър.

— За какво са му на мистър Юкридж осем шилинга и шест пенса?

— Да си плати таксито, сър.

— Искаш да кажеш, че той е тука?

— Да, сър.

— В едно такси?

— Да, сър.

— В три сутринта?

— Да, сър.

Нищо не разбирах. Всъщност всички действия на Юкридж напоследък бяха обвити в мъгла. Не го бях виждал от месеци, макар да знаех, че в отсъствието на леля си Джулия, известната писателка, живее в къщата ѝ в Уимбълдън Комън в качеството си на пазач. А най-

мистериозният факт от всичко беше, че една сутрин получих от него писмо, в което прилага десет лири в банкноти — известна компенсация, както обясняваше, на заемите, давани му от мен в миналото, за които, подчертаваше, никога няма да може да ми се отблагодари. За това чудо той не даваше никакво друго обяснение, освен че геният му и предприемчивостта му най-накрая са го извели на пътя към благополучието.

— Има някакви пари там на тоалетката.

— Благодаря ви, сър.

— Спомена ли мистър Юкридж какви ги мисли тия, като скитори с таксите из Лондон по това време на нощта?

— Не, сър. Само попита имам ли свободна стая и пожела да му сипя уиски със сода. Аз вече го сторих.

— Значи ще остане, а?

— Да, сър — изрече Боулъс с подчертана благодарственост в гласа. Имаше вид на бащата на блудния син.

Сложих си халата и излязох в дневната. Там, както намекна Боулъс, чакаше уискито със сода. Не си падам много по сръбването в малките часове, но реших, че няма да е неразумно да си напълня чашата. Установил съм, че когато С. Ф. Юкридж ме навести изневиделица, най-добре е да съм подготвен.

В следващия момент стълбите се разтресоха под тежестта на нечии крака и самият той се появи лично.

— Какво, за Бога!... — възкликнах аз.

И с пълно право. Защото бях готов за появата на Юкридж, но не и за появата му точно в този костюм. Външният му вид никога не е бил цвете, но сега съвсем му беше отпуснал края. Върху раирана пижама носеше жълтия шлифер, с който не се беше разделял през всичките си позорни приключения. На краката му се мъдреха спални пантофи. Чорапи липсваха. С две думи, като цяло имаше вид на човек, подло изненадан от огнена стихия.

В отговор на възклицанието ми той ми отправи безмълвен поздрав с ръка. После, като намести пенснето, което се крепеше на щръкналите му уши с връв, той се втурна към гарафата.

— Аа! — изпъшка накрая, като остави чашата.

— Какво, за Бога, правиш тука — попитах го аз, — какви са тия обиколки из Лондон в тоя костюм?

Той поклати глава.

— Не съм обикалял, Корки, стари ми друже. Дойдох с най-бързата скорост право от Уимбълдън Комън. И защо, момко? Защото си знаех, че верен приятел като тебе ще държи резето си вдигнато и свещта на прозореца запалена. Как си с парите напоследък?

— Имам малко — отвърнах предпазливо.

— Утре ще ми трябват. А също и ризи, бельо, вратовръзки, костюм, шапка, обувки и чифт тиранти. Пред себе си виждаш, Корки, един окаян човек. С други думи, започвам живота от самото начало.

— Защо си навлякъл тая пижама?

— Обичайното облекло за сън на английския джентълмен.

— Но ти не спиш?

— Спях — каза Юкридж и лицето му се присви от болка. — Преди един час, Корки — или по-скоро час и половина — спях като пън. И тогава...

Той посегна към пурите и запафка с овесен нос.

— Е, това е! — каза накрая.

После издаде звук, който, струва ми се, трябваше да прилича на тъжен смях.

— Живот! Живот! Ето това е — просто Живот! Получи ли оная десетарка, която ти изпратих, Корки?

— Да.

— Сигурно бая те е изненадала?

— Така беше.

— Когато ти върнах оная десетарка, знаеш ли какво беше тя за мен? Едно нищо. Просто нищо. Джобни парици. Незначителна дреболия от моя доход.

— Твоя какво?

— Моя доход, дърто магаре. Дребни банкноти от моя постоянен доход.

— Откъде се появи тоя постоянен доход?

— От хотелиерския бизнес.

— Какъв бизнес?

— Хотелиерския бизнес. Моят дял от постъпленията от „Домашното огнище“ на Юкридж. Всъщност не го бях нарекъл точно така, но така си мислех за него. Като за „Домашното огнище“ на Юкридж.

Още веднъж по изтерзаното му лице премина облак.

— Само каква златна мина беше, докато го имаше! Докато — повтори той печално — го имаше. Това е трагедията с хубавите неща — не траят дълго. Просто свършват.

— А как точно започна?

— Леля ми ми го пусна в ръцете. Или поне така изглежда, Корки. Нали знаеш, сега, когато се появиха говорящите филми, режисьорите взеха да търсят под дърво и камък хора, които могат да пишат диалози. Беше въпрос на време да се сетят за леля ми. И тя подписа договор да отиде в Холивуд за една година. Последните й думи, като си подаде носа от прозореца на влака на гара Ватерло, съдържаха инструкции в никакъв случай да не давам къщата й под наем в нейно отсъствие. Сигурно знаеш, че изпитваше ужас от непознати у дома.

— Забелязах го оня път, когато вечеряхме заедно там и тя се появи.

— Е, давам ти честната си дума, Корки, че до този момент няхах и най-малкото намерение да правя нещо друго, освен да си стоя в бърлогата и да лая срещу крадците. Предвиждах една спокойна и мирна година, през която да се огледам и да си потърся място в живота. Заплатите на иконома и слугите си течаха. Осигурено ми беше ядене три пъти на ден. Бъдещето изглеждаше розово, макар и тихо. Това ми стигаше. И тогава леля ми, без да премисли, каза ония думи. Не знам дали си учил история, Корки, но ако си учил, ще се согласиш с мене, че половината от бедите на тоя свят са дошли от ония жени, които казват разни неща, без да премислят. Всичко е в ред и върви като по вода, но се появява някаква жена с няколко недообмислени приказки и ето ти я белята. Честен кръст, докато леля ми Джулия не ми изнесе оная реч на раздяла с единия лакът в окото на съседа си и с другата ръка размахана повелително към мене, изобщо не би ми минала идеята да превръщам „Кедрите“ в Уимбълдън Комън в луксозен хотел.

Това ми прозвуча грандиозно. Зяпнах с уважение.

— Превърнал си къщата на леля ти в хотел?

— Щеше да бъде оскърбление към провидението, ако не го бях сторил. В тоя проект се криеха маса пари. Ако познаваш добре покрайнините на Лондон, ще се сетиш, че такива луксозни хотели никнат като гъби. Търсенето им непрекъснато расте. Притежателите на

големи къщи решават, че им струва много да ги поддържат, така че наемат двама швейцарски келнери с хронична хрема и рекламират във вестника, че това е идеалният дом за търговеца от Ситито. Но забележи разликата между подобни заведения и Дома Юкридж. От едната страна — мръсотия, от другата — лукс. Може и да не гледаш на леля ми Джулия като на близък приятел, Корки, но даже и ти няма как да отречеш, че тя умее да мебелира къщи. Вкус. Елегантност. Последният вик на модата.

— И после — вземи персонала! Никакви швейцарски келнери при мене, а иконом — един, но какъв! Прислужници, тренирани като пружинки. Готвачка за милиони. Забележителни камериерки. Помощничка на камериерките — известна из цял Уимбълдън. Казвам ти, братче, докато се примъкна от гара Ватерло до най-близката редакция, за да дам обява, си пеех на глас. Хората започнаха да ме зяпат, но аз продължавах да си пея.

— Направо няма да повярваш, Корки — ще ти падне шапката, ако ти кажа колко запитвания получих. Бях планирал доста солен наем, защото, за да се впусна в подобно начинание, естествено, трябваше да се спазаря с икономом, двете прислужници, двете камериерки, готвачката, помощницата на камериерките и ваксаджийчето да лъска обувките — всички до един кръвопийци. И въпреки това половината население на Лондон като че ли искаше да се включи.

— Истината е, нали разбираш, че Уимбълдън Комън е бомба място. Означава нещо шик, говори за разкош. Познавачите, като го чуват, направо си падат. Представи си, че си един от ония типове от Ситито, срещаш друг подобен тип и му казваш небрежно: „Ела да ме видиш някой ден, старче. Винаги можеш да ме намериш в «Кедрите» в Уимбълдън Комън.“ И оня почва да ти се мазни и даже те кани на обяд.

— Та, както ти рекох, засипаха ме, какво ти — направо ме подлудиха с молби за настаняване. Всичко, което ми оставаше да направя, е да си избира. Накрая се спрях на една добре обмислена шесторка начело с подполковник Б. Б. Багню и лейди Бейстъбъл, вдовица на един от ония, дето получиха титла на север. Останалите бяха свестни, солидни люде, заети с това да бъдат гръбнакът на днешна Англия, но не чак толкова, че да забравят да си плащат сметката всеки петък вечер.

— Започнаха да идват един по един и скоро гнездото се насели и задейства с пълна пара.

— Не бих могъл да очаквам по-голям успех от този (продължи Юкридж). От самото начало всичко беше една щастлива, сладка песен. Идилия, Корки, ето това беше. Не съм човек, който дрънка големи приказки. Мога да си премеря думите. И ти казвам — беше идилия. Събрахме се едно голямо, весело, страхотно семейство.

Много често в миналото обстоятелствата са ме принуждавали да изпълнявам ролята на гостенин, но от мене да го знаеш, Корки, природата ме е създала за домакин. Имам го в погледа, в движенията. Да можеше да ме видиш начело на трапезата вечер. Любезен, вежлив, обичан от всички. Една добра дума тук, една бърза усмивка там. Аристократ от добрата стара школа, ни повече, ни по-малко.

И около масата — разговори за подвизите на Разума и грешките на Душата. Дискусии на високо ниво, казвам ти. Подполковникът сипеше своите анекдоти от Индия, където е служил на страната си вярно и предано. Лейди Бейстъбъл можеше да ти разкаже някои интересни неща за Блекпул през август, макар понякога — когато не е много на кеф — да опяваше за навалицата в Хъдърсфийлд. А всички останали бяха интелигентни, умни мъже, които четяха вечерната си преса във влака и никога не пропускаха да кажат някой бисер за прелестите на Брайтън или за времето.

А пък след вечеря... Малко бридж. Малко радио. Задушевен разговор. Понякога малко музика. Казах ли, че беше самата идилия? Е, точно това си беше.

Тук Юкридж се подкрепи с още едно уиски със сода и поседя малко умълчан и замислен.

— Леля ми Джулия (продължи той) по време на отсъствията си от домашното огнище никога не си е падала по редовната кореспонденция. Много рядко се сеца да драсне някой ред. Затова липсата на вести от нея не ме притесняваше. Предполагах, че си живее живота в Холивуд, пече се на слънце и ходи по партита да досажда на хората. Като изключим съжалението ми, че не е имала

предвидливостта да подпише договор за три години вместо за една, рядко се сещах за нея.

И тогава един следобед, когато бях отишъл до Лондон, за да попълня запасите от пури, срещнах случайно на Бонд стрийт приятелката ѝ Анджелика Вининг, поетесата. Сигурно си я спомняш, Корки? Онази, която искаше да вземе на заем брошката на леля ми за някакъв тържествен случай, но аз твърдо отказвах да ѝ я дам — отчасти заради принципа, отчасти защото предния ден я бях заложил.

От оня случай между нас витаеше известен хлад, но тя, изглежда, го е превъзмогнала. Усмихна ми се лъчезарно, та чак откри два реда бели зъби.

— Предполагам, че се радваш да чуеш новината? — рече ми тя, след като разменихме обичайните любезности.

— Новина? — озадачих се аз.

— За завръщането на леля ти — каза Вининг.

Случвало ли ти се е, Корки, както си седиш в кръчмата и си бърбиш сладко, някой да те фрасне право в носа? Ето така се почувствах, когато чух думите ѝ, така небрежно подхвърлени наред Бонд стрийт. Стояхме пред магазина за кучета и ти казвам честно, че двата шотландски териера и малкият булдог на витрината изведнъж станаха четири шотландски териера и два малки булдога. Земята направо се залюля под краката ми.

— Завръщането на леля ми? — изхъхрих аз.

— Тя не ти ли е писала? Ами да, връща се у дома почти веднага.

Като в транс, Корки, чух събитията, довели до тази трагедия. И колкото повече слушах, толкова по-твърдо ставаше убеждението ми, че на леля ми Джулия е трябвало да ѝ извият врата още в люлката.

Изглежда, че киностудията, която я наела, давала на известните си автори голяма свобода. Хората там признават артистичния темперамент и проявяват толерантност. Та ако поради тия причини леля ми се е развихрила да дава заповеди, да тормози операторите и да преследва продуцентите по дърветата, едва ли някой би ѝ казал нещо. Има обаче едно нещо, което артистичната душа не може да направи, и това е да залепи шамар върху плешивата тиква на главния шеф с ръка, отрупана с пръстени.

А точно това сторила леля ми Джулия в момент на възбуда поради факта, че шефът определил някакъв неин диалог като празни

приказки, безумни дрънканици и врели-некипели.

И в резултат тя вече пътувала на изток и според Вининг трябвало да пристигне у дома всеки момент.

Е, Корки, виждал си ме в големи безизходици. Наблюдал си старото куче — неведнъж, а много пъти — с гръб, опрян в стената, и с мрачна, решителна усмивка на уста и без съмнение си стигнал до заключението, че твоят приятел е човек скала. И си прав, такъв съм. Но това беше случай, в който, да си призная право, не виждах спасителен изход.

Ще речеш, че посоката ми е била очевидна. Колкото и да изглеждаше ужасяваща мисълта, че трябва да се затвори една златна мина, нищо друго не ми оставаше, освен да изгоня гостите си от „Кедрите“ без отлагане, така че, когато леля ми Джулия се върне в добрия си стар дом, да го намери подреден, украсен и без всякаква следа от чуждо присъствие.

Естествено, това ми беше ясно. Разбрах го за секунда. Но трудното се състоеше в това как точно, по дяволите, да бъде извършено. Виждаш ли, цялата ми тайфа квартиранти си имаха железни договори и законното право да висят в къщата шест месеца, от които бяха изтекли само три. Не можех просто да вляза и да им кажа: „Хайде измитайте се, всички въл!“

Гаден проблем! Същата вечер на масата бях мрачен като облак. Много коментари чух за мълчанието си. За първи път сърдечният Кавалер на „Кедрите“ бе видян да седи разтревожен и умислен, без да взима участие в духовитостите и задявките, които проблясваха като светкавици ту насам, ту натам през масата.

След вечеря се оттеглих в кабинета на леля ми, за да помисля. И тогава ми хрумна, че ако две глави са по-добри от една, то девет ще са направо фурия. Както си спомняш, не бях сам в това начинание. Постъпленията бяха разделени още от началото — в пропорции, решени на предварително събрание — между мен, иконома, двете прислужници, двете камериерки, готвачката, помощницата и ваксаджийчето. Позвъних и инструктирах иконома да свика акционерите на спешно заседание.

И скоро се събраха — ваксаджийчето, помощницата, готвачката, двете камериерки, двете прислужници и икономът. Жените седнаха,

мъжете останаха прави до стената, а аз се настаних на бюрото и след кратък увод станах и изложих възникналата ситуация.

Като се има предвид, че беше гръм от ясно небе, трябва да кажа, че го приеха мъжки. Вярно, готвачката се заля в сълзи и каза нещо за гнева Господен — тя нали си падаше по Библията, а една от прислужничките изпадна в истерия. Но такива неща трябва да се очакват на критично събрание на акционери. Някой даде на готвачката кърпичка, а помощницата успокои прислужницата и после седнахме и напънахме мозъци.

Естествено, на общо събрание като това може да се предвиди известно празнословие. Някои от предложените идеи си бяха чисти тъпотии. Като казвам това, имам предвид особено тези на ваксаджийчето.

То е едно дребно, луничаво същество, което е падало като бебе върху главата си, а годините си на съзряване е прекарало в четене на трилъри. Едва ли ще повярваш, Корки, но планът му за разрешаване на проблема беше да се преоблечем като духове и да изкараме акъла на квартирантите. И за да добиеш представа за състоянието, до което се бях докарал, ще ти кажа, че всъщност за частица от секундата идеята ме грабна. После пред очите ми лъсна абсурдът на подобна сцена — тълпа от шест духа от смесен пол, които се носят на талази из къщата. Така че го помолих да помисли за нещо друго.

Този път той предложи да изберем представители да посрещнат леля ми на Саутхемптън, да я отвлекат и да я държат затворена в някое мазе до изтичане на наемния срок. Като следствие на този план примамлива възможност било, че ако от време на време ѝ режем по някой пръст на ръката или крака, тя ще бъде принудена да пише големи чекове, които ще ни дойдат добре на всички.

В този момент икономът много навременно пипна хлапето за ухото и го изхвърли навън. След това нещата започнаха да се изясняват. Най-накрая се споразумяхме един приятел на иконома да се появи в къщата в ролята на инспектор по канализацията и да обяви „Кедрите“ като негодни за обитаване. Както каза икономът, той бил забелязал, че като цяло дамите и господата са чувствителни към неблагоприятни критики срещу канализационната система на къщите, където живеят, така че неговият приятел щял да се радва да се заеме с работата за една лира в брой, разноските за автобуса от Пътни и

обратно и чаша бира. При липса на по-добро предложение най-накрая приехме плана.

На следващата сутрин аз взех да обикалям около къщата, да душа многозначително и да разпитвам гостите дали не са усетили странен мирис, а следобеда цъфна приятелят на иконома и се зае с работата.

Трябва да отдам дължимото на тоя тип. По мое мнение той свърши отлична работа. В някои моменти дори и аз се подведох. Имаше точно оня опърпан вид и клюмнали мустаци, които подхождат на канализационните инспектори. Прибави един черен тефтер и фуражка, която смътно да напомня за официално лице, и ето ти една напълно убедителна картинка.

Но бедата в тоя живот, Корки, е, че никога не знаеш дали няма да ти се изпречи някой всезнайко, някой философ, някой спец, който е сведущ по въпроса и не може да бъде заблуден. В седем часа, когато нашият човек си тръгна, след като е подушил и последната тръба, петима от шестимата ми гости така майсторски бяха докарани до паника, че беше въпрос на минути да започнат да събират багажа. И точно тогава шестият, някой си Уопшот, се завърна под нашия покрив. Същия следобед беше гледал крикет на Оувъл.

Трябва да знаеш, Корки, че като подбирах малкото ни семейство, не бях проучил жизнения им път, а се задоволих единствено с банковите препоръки. Можеш да си представиш значи тревогата ми, когато този тип Уопшот, като разбра какво се е случило, източи врат като боен кон при звука на полковата тръба и обяви с искрящи очи, че допреди шест месеца, когато се е пенсионира, той самият е бил инспектор по канализацията, при това един от най-добрите в професията.

Като започна изложението си с един разказ за забележителния комплимент, отправен му през 1926-а за вещината и майсторлъка от някоя си важна клечка в подземния свят на канализациите, Уопшот се запъна като магаре, че ако някой му посочи нещо нередно в тръбите на „Кедрите“, той ще си изяде шапката. И показва шапката си — една плюшена „Федора“.

— Покажи ми тоя тиквеник — рече той с жар, — който смее да каже, че съм живял три месеца в къщата, без да съм й разбрал тръбите, и аз ще му натикам лъжата в гърлото.

И той продължи да разказва за тръби, които е виждал през живота си, за тръби, които са се опитвали да го надхитрят, и за жалкия успех, с който такива тръби са могли да се похвалят.

Е, не можахме да му покажем човека, защото той си беше изпил бирата, беше си пъхнал лирата в джоба и потеглил с автобуса на север преди час. Но разтревожени гласове описаха процедурите и методите му и Уопшот само се изсмя. Изсмя се, ето това е, Корки.

Явно в инспектирането на тръбите си има техника. Специалистът може да я познае. Въпреки фуражката си, въпреки тефтера си и клюмналия мустак очевидно беше, че приятелчето на иконома се е издало, че е аматьор, по куп начини. Беше правил погрешни неща. Беше задавал погрешни въпроси. Даже душенето му си навлече критики.

— Тоя тип е самозванец — отсеке Уопшот.

— Но какъв може да е бил мотивът му? — запита лейди Бейстъбъл. — Такъв приятен, почтен човек. Напомни ми за един от кметовете на Хъдърсфийлд.

Подполковник Багню се намеси. Оттогава все се чудя дали няма някакво родство с ваксаджийчето.

— Разузнавач на някоя банда обирджии. Това при тях е практика. Първо изпращат човек да разучи мястото и тогава нападат, след като са опознали подробно топографията на къщата.

За секунда, Корки, това предположение изглеждаше като че ще реши всичко. Компанията реагира остро. Двама от търговците от Ситито се изгледаха многозначително, а лейди Бейстъбъл направо позеленя.

— Обирджии! — викна тя. — Напускам незабавно.

Двамата пък започнаха да мънкат колко самотни и отдалечени са тия къщи в Уимбълдън Комън и колко трудно ще бъде да се намери полицаи, ако ти дотрябва.

И тогава подполковникът — това магаре — взе, че провали цялата работа.

— Мадам — изпъчи се той, — бъдете англичанка! Господа, бъдете мъже! Трябва ли да се изплашим и да напуснем нашия уютен дом заради шепа кокошкари?

Лейди Бейстъбъл каза, че не искала да бъде наръгана в леглото си. Ония от Ситито също не искаха да бъдат наръгани — в техните си

легла, а аз се опитах да почерня нещата, като казах, че не мога да си представя нещо по-гадно от това да те наръгат в леглото ти. Но подполковникът вече беше навирил нос. Не можеш никога да имаш вяра на тия стари воители от Индия, Корки. Всичките са герои, ето това им е лошото.

— Малко познавате тия разбойници, ако си мислите, че такова нещо е възможно — викна той. — Банда страхопъзльовци. Покажи им един добър стар револвер и ще се разбягат като зайци.

Лейди Бейстъбъл каза, че нямала добър стар револвер.

— Аз имам — рече подполковникът. — А моята спалня е в същия коридор с вашата. Разчитайте на мен, мадам. При първия вик ще бъда вече въвн и враговете ще попадат като круши.

Това наклони везните. Компанията реши да остане. А на мен се падна да започна цялата изнурителна работа отначало.

Ще се учудиш, Корки, каква сила може да покаже старият ти приятел при точно такива обстоятелства. Опасността изостря ума ми. Разбира се, може да възразиш, че е трябвало да се сетя от самото начало, и приемам, че упрекът е основателен. И все пак не мина и час от последната дискусия, когато вече имах спасителна идея.

Сега разбирах, че като съм се разтакавал и съм замислял сложни планове за дискредитация на канализацията на „Кедрите“, просто съм драскал по повърхността. Трябвало е да се насоча право към корена. Изучавал съм човешката природа доста задълбочено и знам едно нещо — а именно, че колкото и здраво да е пуснал корени някъде, и най-упоритият инат може да бъде изкаран оттам, като му се каже, че в къщата върлува заразна болест.

Подполковник Багню може да размахва колкото си иска неговия револвер и да се подиграва с крадците, но бях готов да се обзаложа, че ако разбере, че помощницата има скарлатина, ще изхвърчи от къщата като тапа.

Изложих плана на иконома като най-прозорлив и най-голям акционер след мен и той се съгласи дума по дума. Припомни си как леля ми Джулия, една жена от стомана, напусна дома си, като разбра, че една от прислужничките има заушки, и се спря чак в Бингли-на-морето, където се кри три седмици.

Тъй че разбрахме се помощницата да се измъкне тайно и да иде при майка си на следващата сутрин, а икономът, след като походи ден-

два с овесен нос и злокобен поглед, да дойде при мен в момент, когато съм обграден от малкото ми паство, и да донесе голямата новина.

Разигравах си сцената наум отново и отново и не можех да намеря и най-дребния пропуск.

— Мога ли да ви кажа нещо, сър?

— Да, Бартър? Какво има?

— Съжалявам, че трябва да ви информирам, сър, но Джейн никак не е добре.

— Джейн? Джейн? А, добрата ни помощница? Много жалко. Надявам се, нищо сериозно.

— Опасявам се, сър, че не е точно така.

— Говори, Бартър. Какво има?

— Скарлатина, сър, така каза докторът.

Вълнение, последвано от масово бягство. Не виждах как може да се провали.

Винаги обаче изскачат непредвидени неща и провалят всичко. На следващия ден, докато пиехме чая, тъкмо след като Бартър беше сервираше кифличките и се беше оттеглил, клатейки злокобно глава, дойде телеграма от леля ми, пусната някъде насред океана. Искан да разгледаш тази телеграма много внимателно, Корки, и да ми кажеш нямаш ли право да сторя това, което последва.

Тя гласеше:

„Пристигам в Париж вторник.“

И това е всичко. „Пристигам в Париж вторник.“ Но беше достатъчно да ме накара да променя напълно плановете си.

До този момент се бях напрегнал до последния си нерв да изпълня задачата за изселването на клиентелата си. Сега разбрах, че това би било основна грешка.

Разгледай фактите, Корки. След като се приспаднат разходите и след като се разплатя с останалите акционери, всяка допълнителна седмица, през която наемателите ми останеха в „Кедрите“, щеше да носи в джоба ми тридесет лири и някой и друг шилинг. Щеше да бъде лудост да ги изритам, преди да е дошъл моментът. А телеграмата показваше, че въпросният момент е още далеч.

Нали разбираш, когато леля ми Джулия ходи в Париж, остава там поне две седмици. Това е при нормални обстоятелства, когато домът, който обича, я подканя да се връща бързо. Колко тогава би останала,

ако получи телеграма, в която се казва, че в „Кедрите“ върлува скарлатина? Бях убеден, че мога да разчитам на поне още един месец функциониране на моето „Домашно огнище“. А този месец щеше да ми донесе колосалната сума от около сто и двадесет лири.

Това беше единственият възможен път. На следващата сутрин отидох до пощата, пратих ѝ телеграма в хотел „Крийон“, където отсяда винаги, и се върнах с чувството, че светът е прекрасен. Телеграмата ми беше излязла солено, защото не пожалих думи да се изразя ясно, но какво да се прави — ако не инвестираш, не печелиш.

Същата вечер на масата никой нямаше основание да ме упрекне, че съм угрижен. Тъкмо ми беше хрумнала идеята, че когато му дойде времето да обявя скарлатината, не само че ще отпратя тълпата по живо по здраво, но и сигурно ще съм в удобна позиция да ги глобя за тежки загуби от неспазване на договорите. В резултат бях в такава блестяща форма както никога преди това. Бях инструктирал Бартър с оглед на новата ситуация да прекрати историята с овесения нос и да спре да клати злокобно глава, докато не му дам знак, така че всички лица бяха усмихнати. До един се съгласиха, че тази вечер беше една от най-веселите и най-приятните.

Следващият ден мина също така добре. Вечерята беше цяло празненство. А след като останалите се оттеглиха, аз си взех пура, тъй като не ми се спеше, сипах си едно питие и седнах в кабинета да сметна с колко ще остана, когато най-накрая прекрасното ми начинание приключи.

И мога да ти кажа, Корки, че бях в изключително слънчево настроение, като човек, който е изтръгнал победата от зъбите на врага и с помощта на здравия си ум и прозорливост е на прага на голямо богатство.

Така размишлявах, стари ми друже, и ставах все по-весел и весел, когато изведнъж от горния етаж долетя изстрел. После още един. Всичко два. И нещо ми подсказа, че трябва да се впишат в актива на подполковник Б. Б. Багню и неговия револвер.

Както и очаквах, след малко, докато стоях на вратата и се ослушвах за ново развитие, пристигна подполковникът, размахвайки оръжието.

— Каква беше тази стрелба? — попитах го.

Подполковникът изглеждаше твърде доволен от себе си. Той ме последва в кабинета и седна.

— Не ви ли казвах — рече той, — че оня тип, който инспектираше тръбите, е бил разузнавач на банда обирджии? Тъкмо заспивах, когато ми се стори, че чувам шум по стълбите. Грабнах револвера и като стъпвах тихо като леопард, излязох в коридора. И там, в края на стълбите, видях неясна фигура, която се прокрадваше нагоре. Беше твърде тъмно, за да различа нещо друго освен мъгляви очертания, но стрелях.

— Да? — попитах аз. — И после?

Подполковникът цъкна раздражено с език.

— Трябва да съм пропуснал. Когато светнах лампата, нямаше труп.

— Нямаше труп?

— Нямаше труп. Обяснявам си го с факта, че видимостта не беше добра. Всъщност бяхме почти в непрогледна тъмнина. Веднъж ми се случи същото в Пурундапор. Ами огледах се наоколо, но видях, че няма полза. Прозорецът в коридора беше отворен и не се съмнявам, че подлецът е духнал оттам. По стената има бръшлян и трябва да е слязъл лесно.

— Оня тип каза ли нещо?

— Да — отвърна подполковникът. — Странно е, че ме питате. Точно когато стрелях първия път, той каза нещо, което прозвуча като „Ба! Ба!“ с един такъв особен, писклив глас.

— Ба, ба? — бях озадачен аз. Нищо не разбирах.

— Така прозвуча.

— Бил е някой смахнат обирджия.

— Сигурно е ръмжал.

— Ръмжат ли крадците?

— О, често — отвърна подполковникът.

Той си наля солидно питие и го гаврътна с вид на човек, който се е държал както подобава на един бивш офицер от славен полк.

Изведнъж ми хрумна, че къщата е странно тиха. Би било естествено наемателите ми, като чуят изстрели в нощта, да щъкат напред-назад и да задават въпроси.

— Къде са всички останали? — попитах.

Подполковникът се ухили снизходително.

— Покрили са се презглава. Е, не трябва да ги виним. Храбростта е дар от Бога, който едни получават съвсем естествено, други — не чак толкова лесно. И аз самият бях изненадан, че като че ли никой не е забелязал малкия инцидент, затова обиколих стаите и ги намерих всички по леглата. Признавам, че не се бяха увидели съвсем като пашкули, но в един-два от случаите нещата бяха на ръба. Бедната лейди Бейстъбъл, много е разстроена. Явно е загубила някъде ключа на стаята си. А сега какво? Ще претърсим ли къщата?

— Едва ли има някакъв смисъл. Нали казваш, че оня тип се е измъкнал през прозореца на коридора.

— Така мисля. Сигурното е, че изчезна яко дим. В първия момент беше там, във втория вече го нямаше.

— Е, тогава нека пийнем по още едно и после — в креватите.

— Може би си прав — съгласи се подполковникът.

Така че сторихме намисленото и се разделихме, макар и не веднага, защото стаите ни бяха на един и същи етаж. Моята беше при стълбите, до тази на лейди Бейстъбъл, а подполковникът спеше в дъното на коридора.

Реших, че ще бъде любезно от моя страна като домакин да почукам на лейди Бейстъбъл и да я попитам как я кара. Но при първото съприкосновение на кокалчетата ми с вратата отвътре долетя такъв стреснат писък, че не посмях да продължа. Подполковникът се беше оттеглил на заслужен отдых, така че аз влязох в стаята си, скочих в пижамата и си легнах. Разбира се, бях малко разтревожен, че в „Кедрите“ са се опитали да проникнат крадци, но не ми се струваше вероятно да се върнат при мисълта за револвера на добрия стар подполковник, така че изхвърлих произшествието от главата си, изгасих лампата и скоро потънах в безметежен сън.

И тук, Корки, историята би трябвало да завърши, ако имаше някаква справедливост на тоя свят, ако провидението се грижеше за добрите души, както би следвало да бъде. Но така ли стана? О, драги момко, ни най-малко.

Не знам колко дълго съм спал. Може да е било час. Може и повече. Събудих се от една ръка, която разтърсваше рамото ми, и като скочих в леглото, забелязах женска фигура до себе си. Не я различавах ясно и тъкмо щях да изразя мнението си за подобно разпуснато и леконравно поведение в една почтена къща, когато тя проговори.

— Шшшт! — изшътка ми.

— Я не шъткай! — отвърнах й ядосано. — Какво правиш в стаята ми?

— Това съм аз, Стенли — изрече тя.

Корки, това беше леля ми! И не се срамувам да ти кажа, че за момент в главата ми настъпи пълен хаос.

— Лельо Джулия!

— Не вдигай шум!

— Но какво става — гласът ми беше доста сърдит, защото от цялата тая несправедливост кръвта ми кипна. — В телеграмата се казва, че отиваш в Париж. „Пристигам в Париж вторник“, така пишеш.

— Написах „Пристигам с Париж“. „Париж“ е корабът, с който пътувах. И какво значение има това?

Какво значение имало! Питам те, Корки! Задавам ти тоя въпрос, друже. Ето ме, целият накиснат в соса, с всичките ми планове, издухани по дяволите само защото тая жена не се беше постарала да пише ясно. От време на време през живота ми ми се е случвало да мисля и добри неща за женския пол, но никога не съм му имал повече зъб от тази нощ.

— Стенли — прошепна леля ми, — Бартър се е смахнал.

— Ъ? — попитах. — Кой, кой?

— Бартър. Пристигнах късно на Саутхемптън, но ми се щеше да си спя в леглото, затова наех кола и карах от пристанището. Отворих си с моя ключ и тръгнах по стълбите колкото мога по-тихо, за да не събудя никого, и тъкмо стигнах горе, когато изведнъж се появи Бартър и стреля. Извиках му: „Бартър, Бартър!“ и той трябва да е познал гласа ми, но изобщо не обърна внимание. Стреля още веднъж по мен, а аз изтичах в стаята ти и се скрих в гардероба. Слава Богу, не ме последва. Трябва да си е изгубил ума. Забелязал ли си нещо странно около Бартър, Стенли, докато ме нямаше?

Корки, ти често си се възхищавал на моята находчивост и съобразителност. Какво? Е, ако не си бил ти, бил е някой друг. Във всеки случай често съм получавал искрени комплименти за тези свои качества. Но мога да ти кажа, че никога не съм ги заслужавал повече от оня миг.

Защото в момент като този, когато висях на ръба на пропастта, така да се каже, изправен пред факта, че леля ми е под същия покрив с

един подполковник в оставка, една вдовица от Хъдърсвилд и четирима търговци от Ситито, аз все пак запазих хладнокръвие и видях изхода.

— Да, лельо Джулия — рекох. — Наистина забелязах, че Бартър е странен. Напоследък все ходи с овесен нос и клати глава злокобно, като че размишлява. Тоя човек без съмнение се е чалнал. Значи ето какво, лельо, трябва да направиш. Докато той е тука, тази къща очевидно не е сигурно място за тебе. Трябва да си плюеш на петите, и то моментално. Не чакай. Не се бави. Измъкни се на пръсти още сега, мини тихо по стълбите и през входната врата. На ъгъла на улицата има таксита по всяко време на нощта. Скачай в някое от тях и право в хотела. Междувременно аз ще се оправя с Бартър.

— Но, Стенли — леля ми говореше с треперещ, потресен глас, който беше музика в ушите ми. Виждах, че е дълбоко развълнувана от храбростта ми и ми се стори, че целият епизод може да завърши като не само избегна катастрофата, но и успее да измъкна нещо за себе си. Нищо не се харесва повече на жените от мъжката сила и неустрашим дух.

— Остави всичко на мен — рекох й. — Това е мъжка работа, лельо Джулия. Важното е да те измъкнем на безопасно място, и то веднага.

— Но как ще се справиш, Стенли? Какво ще направиш? Той има пистолет.

— Няма нищо, лельо Джулия — казах сърцато. — Нещата са под контрол. Ще го извикам сутринта, уж за да обсъдим някои домашни въпроси, свързани с работата му. „А, Бартър — ще кажа безгрижно, — влез, Бартър.“ И тогава, когато вниманието му е отвлечено, ще скоча изведнъж върху него и ще го хвана. Фасулска работа. Можеш да я оставиш на мен.

Е, беше твърде тъмно да видя обожанието в погледа й, но знам, че го имаше. Отидох до вратата и надникнах. В коридора цареше мир. Хванах я за ръка, стискайки я окуражително, и я поведох навън.

И тогава, тъкмо когато бяхме тръгнали благополучно, какво си мислиш, Корки, че стана?

— Не мога да ида на хотел без куфар — каза тя. — Трябва да има един в гардероба в моята стая. И сигурно ще успея да си взема някои неща в него.

Корки, сърцето ми спря да бие. Сърцето на стария ти приятел спря да бие. Нали разбираш, тъй като лейди Бейстъбъл беше единствената дама в компанията, ѝ бях дал най-хубавата спалня. Спалнята на леля Джулия — същата, към чиято брава леля ми в този момент посягаше. Протегнатите ѝ пръсти бяха вече на сантиметри.

Е, направих каквото можах.

— Какъв ти куфар, лельо Джулия — казах ѝ. — Не ти трябва никакъв куфар.

Но напразно. За пръв път в гласа ѝ се прокрадна нещо от старата ѝ строгост.

— Не ставай глупав. Няма да си легна с дрехите, я.

И при тези думи тя натисна дръжката, мушна ръка, напипа ключа за осветлението и светна. И едновременно с това отвътре дойде писъкът на една обречена душа и разцепи въздуха. Лейди Бейстъбъл. След секунда се чу звук от някаква фурия и ето ти го, цъфна подполковникът и поднови заниманията си с револвера оттам, където ги беше оставил.

Цялата история беше нещо като голямата сцена на една от ония зловещи пиеси.

Е, Корки, плюх си на петите. Не чаках. Нямахше какво да спечеля, ако се забавя. Скочих в стаята си под дъжда от куршуми, грабнах шлифера и хукнах по стълбите, пък те да се оправят както знаят. Излязох от къщата. Намерих такси. Взех го. Дойдох тука. И ето ме.

И още, Корки, искам да ти кажа нещо съвсем сериозно, като човек, който е минал през тоя ад и знае какво говори. Внимавай, приятелю, пази се от лесните пари. Както в случая, който ти разказах, твърде често зад тях се крие пропаст. Ти си млад човек в разцвета на силите си — бърз, уверен, готов да сграбчиш всеки шанс да изкараш нещо от нищо. Когато дойде този шанс, Корки, разгледай го добре. Обиколи го от всички страни. Потупай го с лапа. Помириши го. И ако при този оглед покаже и най-малката възможност да поднесе нещо непредвидено, ако забележиш и най-малкия белег, че може да изгърми и да те остави до гуша в блатото, зарежи го и бягай от него като от дявол.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.